

BLAÐIÐ YNSKIR ÖLLUM

EITT EYDNURÍKT NÝTTÁR

1957

So er hetta árið við at vera komið at enda.

Vinnuliga sæð hefur árið ikki verið av teim bestu, og her er fyrst at nevna, at sildaveiðan miseyndaðist hjá teim flestu. Hóast væl varð burturúr hjá summum, so gav sildaveiðan ikki meir enn til helvtar móti tí, sum roknað var við. Úti-róðurin í heyst hefur verið heilt góður, og hann kemur so at økja væl um landsinntøkuna — og prísurin á feskfiski hefur verið frálíka góður nú í vetur.

Nei, ikki var árið av teim bestu fyri vinnuna á sjónum; men fyri landbúnaðin og serstaka seyðabrukið var tað eitt framúr gott ár.

Eisini var 1957 eitt gott grinda-ár. Sjálvt um ein má østast yvir alla ta nøgd av grind, ið ikki verður upptikin, so er tað kortini so enn, at grindin hefur stóran týdning í føroyskum húsarhaldi.

Men árið var eitt feigdarár — eitt skaðarár.

Havið gevur, og havið krevur. Í ár tók havið so nógv mannalív, sum tað ikki hefur tikið síðan krígsárin. Í so máta var hetta eitt ringt ár.

Við áramót freistast ein til at líta inn í tað ár, ið stendur fyri durum. Hvat vil 1958 bera okkum? Verður tað friðarár? Fáa vit nóg mikið av arbeiðsamboðum til alt fólkið? Verða nóg mong skip til fiskimenn okkara, og hvussu verður við íslandsmonnum? Sleppa teir burtur í 1958?

Tá ein veit, at íslendingar ikki sjálvir kunnu manna skip sín, men nýðast at manna triðingin av teim foroyingum, so skuldi tað ligið nær fyri at hugsa, at teir nýðdust at boðið rímlig kor, so menn fingur pengar sínar heimsendar, tí minst av øllum máttu teir havt ráð til at latið stóran part av fiskiforum sínum ligið ómannaðan. Og duga álitismenn Føroya fiskimanna tær snildir at samráðast, so man óivað semja fáast í lag um rímliga peningaheimflytan. — Ja, á hesum monnum hvílir sanniliga ein stór ábyrgd.

GOTT NÝÁR

BRÆVIÐ

Innanfyri hin tiltikna skansan, sum boararnir so mannliga høvdu vart í fleiri mánaðar og hvørs múrar tóktist reyðir av líti av tí ungdómsblóði, har hevði runnið fyri frælsi og friheit, stóð henda seinrartin ein ungur maður í sýnis-glugganum og stardi út yvir slagvøllin. Fyri honum tóktist tað, sum løgu har stór seyðanir og bólaðust óttaleys undir frium lofti. Men ikki var so. Hetta vóru leivdirnar av tí fyrr so stolta bretska herliðinum, sum fyri góðum mánað síðan legði út í orrustu mot fjallinum mikla, har hin síðsti skansin stóð. Hin síðsti, sum nú stóð fyri falli; og burtur varð ein tjóð, ið við stríð og arbeiðsemi hevði brotið sær slóð at liva sum eitt fritt og frælst fólk í tí mikla lendinum — Transvaal. Hesin ungi drongur pá gott 20 ár var vakur; lágur á vokstri, men breiður. Yvir enníð síst merki, ið bóru kenslu av tí harða bardaga, sum fram var farin, tí annar kjálkin bar stór sár — skrodd upp av granatsplintum, ið slag fyri slag høvdu regnað inn yvir teir tjúkku múrarnar, har nú stór hol síst i.

Maðurin var foroyingur. Bert 18 ára gamal helt hann frá heiminum langt, langt burt fyri at gloyma; og enn høvdu minnini runnið fram. Minnini um hana — Marjuna — sum hann hevði elskað av heilum huga, men ikki fingið.

Óli var fátækur, so ikki mátti tað henda, at hann — sonur til Elina — skuldi ognast Marjuna, ið var ríkissótturinn í bygdini. Tá hevði Óli svarið, at nú fór hann, men tá hann kom heimaftur, skuldi enn ikki faðir hennara í metum og verkum máta seg móti honum. Móðurin græt, men einki batti. Hin sami gullfeygurin, sum fekk hitt stóra bretska veldið at skakast í herbúnað, hevði eisini drigið Óla yvir um tann langa fjórðin. Men Óli hevði við æru og arbeiðsemi vunnist sær stóran ognir saman við teim emigrantum, har vóru komnir. Men nú var »Ornin« flogin yvir um havið og einki hevði hon spart: hvørki blóð ella tár tóktist henni dýrmett; bara eittans eitt: gull og aftur gull; kosta hvat tað kosta vildi, tí ikki treyt Bretlandi ungdómsblóðið.

Leingi stóð Óli í glugganum. Tankarnir runnu heimfyrir. Honum tóktist aftur, sum vóru hetta stór seyðanir, sum so friðarlíga løgu og svóvu eina vakra summarnátt niðan fyri svoðini, har hann sum lítill piltur plagdi at ferðast saman við faðir sínum, sum var seyða-

Á rúmdarferð

Nú stevna vit brátt á rúmdarferð,
mót stjórnum veröld frá,
síðan apan úr trænum á fold festi fót,
slíkt bragd ikki heimurin sá.

P Ó L F.

hirdi, og hvussu vakurt hevði honum ikki oftani tókt at sæð tey stóru fylgir ligga so friðarlígt og jótra aftan á góðan summargrasnað, meðan hann hekk í kotinum hjá gamla pápa sínum, bert eina stokkuta stund fyri at rinda møðina úr lítlu beinum sínum.

Tár síst i eygnakrókunum. Óli turkaði tey burtur — bert fyri at hinir ikki skuldu varnast, at hann, ið nú var settur hægstur yvir ein deyðadømdan her, skuldi gráta. Óli vitsti, at teir vóru deyðadømdir innan fyri hesar múrar, tí tann eiður var gjordur, at ikki skuldi merkið strúkast, so leingi liv var fyri innan hesar múrar; tí í gjár fall Heiðel — forarin, teir høvdu elskað. Óli hevði boigt seg niður yvir hann, áðrenn hann andaðist, og tey orð stóðu prentað í barmi hans, har hann bað Óla vera eftirmaður sín, men ikki strúka merkið, hvussu hart enn hin bretska ornin s'ldist við veingjunum. Hesi vórðu Heiðels síðstu orð . .

Tveir mánaðir vóru farnir, síðan Heiðel doyði, og enn sást merkið hanga yvir múrarnar. Við deyðsforakt høvdu teir har innanfyri aftur og aftur kastað av sær hvørt álop, ið gjort var á teir. Teir fyrr so stoltu múrar løgu í grúsi, men enn spóðu eldknottirnar inn yvir slagvøllin, ið tóktist vera mettaður av mannablóði.

Tað leið mót kveldi. Aftur sást Óli standa styðandi sær móti einum múrblokki, ið tóktist enn at standa og troða hvørjum álopi, ið fram var farið. Óli stardi út yvir slagvøllin, har kanónurnar vóru tagnaðar og sigurslúðurin blásti inn yvir teir naknu múrar, ið einans rúmaðu 20 livandi sálum, sum enn av yvirhuga royndi at loda hina størstu kanónina á skansanum, sum skuldi vera tann síðsta heilsan til ørnina, sum stjól og rendi alt, ið teir á foldum áttu. Morgunin eftir síst hini bretska herliðini bera sína heilsan inn yvir teir naknu múrar og við foldaðum hondum sást Óli standa og eygleiða kera merkið teirra, sum skrátt í leppum flegg út yvir tey mongu leiðir, teir boarar svóvu tann æviga svovnin.

Óli tók hondina frá eygum sínum og rætti hana mót teim deyðadøðu monnum og rópti: fyr! Eitt buldur hoyrdist, tá granatin rakti.

Ein reyður logi sást lyfta seg mót loftinum. Teir høvdu rakt lóður-goymsluna, har mannafallið varð stórri enn bretar høvdu roknað við. Tá neyraðist barmurin á Óla; hann brosaði, honum tóktist, sum eldtungurnar, ið leiktu móti fjallinum mikla, vera eins og hina ferðina, tá hann sat á tí stóra gráa steininum norðan fyri heyggin mikla saman við Marjuni tað vakra summarskold og eygleiða sólina, sum so líðandi dalað, dalaði niður fyri norðanfjórð, har geislar hennara fevndu yvir Vestmannasund suður-efir, til tær stoyttu seg móti Skál-hovda og fingur hann at líkjast einum eldhavi, sum enn ikki logn-brá var fort fyri at valda, og húsini fyri niðan bogardarnar vórðu so undurfull vókur — reyð við blonkum gluggum — so lítill, at ein kundi tonkt, at vættrar húsaðust har innanfyri. Tá fevndi hann Marjuna, meðan varrar møttust og hin sterki kærleiki setti siglið sterka á livsleið teirra, ið vara skuldi til deyðan . . Hann rætti hondina niður í barm sín, har ein vókur mynd sást av kvinnu við gulum hári, ið flagsaði tann vakra summardagin. Henda mynd hevði verið fylgið hans gíggum hesi 7 ár, hann hevði verið burtur frá heimlandinum. Hann kysti hana fyri síðstu ferð og hin bretska ornin bar eisini sína síðstu heilsan inn yvir hin fallna skansa.

Tann bretska generalurin steðgaði framan fyri einum líki, sum lá við foldaðum hondum niður á bringu. Eina løtu stóð hann í togn, so rætti hann seg niður eftir einum brævi, ið lá við vinstri lið hins fallna. »Ellen Joensen, Brandans-vig, Faroe Islands« stavaði hann seg íggjognum, meðan hann mutlaði Faroe Islands, Faroe Islands — merkiligt, so var hesin foroyingur. Valla skuldi eg havt gloymt tær smáu oyggjar har norðuri, sum eg í ringum árum so ofta havi notið miklan blískap ta tíð, eg á sumri ferðaðist við silatráðu. Og hevði hann ikki sjálvur verið hjá stórbóndanum í Brandansvik, har á oynni fleiri vókur vøtn vóru? Gøv hesum fallna eina heiðursgrøv, bað hann, tí hesin er langt av landi skotin, og tú, Ernest skal taka hetta brævið, og so væl skal tú varðveita tað, at áðrenn langt um liður, skal tað vera í hond eigar-

Framhald á 3. síðu.